

Mines de Terra Negra - Mines de la riera de Cervelló

Cervelló

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Des de la Riera de Cervelló fins a Ca n'Esteve.
Emplaçament	La primera boca d'accés es troba a la riera, just al darrere de la fàbrica de filats de Manuel Gispert, entre la Font de Purroig i la Font Ferrera.
Alçada:	83 - 110 m

Coordenades:

Latitud:	41.3928
Longitud:	1.9578
UTM Est (X):	412871
UTM Nord (Y):	4582887

Classificació

Número de fitxa	08068 - 195
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	Inicis del segle XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	La mina no és accessible pel perill d'esfondrament.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017. PEPAAC – ph-128
Data aprovació:	dt., 02/05/2017 - 12:00
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08067A025000510000AA / 08067A025000160000AA

Descripció

La mina estava destinada a l'extracció de pissarres negres del silúric superior amb minerals ferruginosos. Es tracta d'una gran cavitat de 211 m de recorregut, presenta un desnivell de 7 m i de -14 m en el Pou del Gos. S'han comptabilitzat fins a cinc boques d'accés, en les coordenades presents es marca la primera d'aquestes que està ubicada a la vora de la Riera, al costat mateix del municipi. La mina arriba fins a Ca n'Esteve, on se situa el Pou del Gos.

Es configura a partir d'un entramat artificial de cavitats que es regulen a partir de quatre galeries principals. A l'interior hi podem observar diverses formacions minerals de colors vermells, ocres, grisos i negres.

Observacions:

Se les anomena també Mines de Cal Terra Negra, Mines de Cervelló i Mines de la Riera de Cervelló.

Les mines serveixen d'habitable per a diverses espècies, en ella trobem una nombrosa presència de ratpenats i de salamandres a les zones properes a l'aigua.

Abunda l'aranya cavernícola *Meta bourneti* (artròpode troglòfil). Aquesta, és una espècie que presenta una població fràgil, en risc per factors similars als que afecten altres espècies cavernícoles. És una aranya adaptada a la vida subterrània, amb característiques que li permeten sobreviure en la foscor i la humitat constants de les coves i mines. La seva presència a les mines de Terra Negra és un indicador de la riquesa biològica d'aquests hàbitats subterranis i la necessitat de la seva protecció.

La conservació d'espècies com *Meta bourneti* és crucial per mantenir l'equilibri ecològic dels ecosistemes subterranis i assegurar que aquestes espècies, sovint vulnerables, puguin continuar existint malgrat les amenaces externes. La protecció d'aquests hàbitats és crucial.

Història

Durant el segle XIX i inicis del XX, a Catalunya, es va dur a terme l'explotació de pissarres del Silúric amb l'objectiu de fer-les servir com a adob pels camps. Aquesta pràctica s'emmarca dins un context més ampli d'ús de materials naturals per a millorar la fertilitat dels sòls agrícoles, en una època en què els fertilitzants químics moderns encara no estaven disponibles.

Les pissarres del Silúric són roques sedimentàries que es van formar fa aproximadament entre 443 i 419 milions d'anys, durant el període Silúric de l'era Paleozoica. Aquestes pissarres són riques en minerals que poden aportar nutrients al sòl, cosa que explica el seu ús com a adob.

Durant el segle XIX, a Catalunya, les pissarres del Silúric es van utilitzar especialment per adobar les nombroses explotacions de vinya. Aquest ús responia a la necessitat d'augmentar la productivitat i la qualitat de les vinyes, que eren una part fonamental de l'economia agrícola catalana.

Les vinyes són plantes exigents en termes de nutrients del sòl, i les pissarres del Silúric, riques en minerals, podien aportar aquests nutrients necessaris. L'aplicació d'aquesta roca triturada al sòl vinícola ajudava a millorar la seva estructura, afavorint la retenció d'humitat i proporcionant oligoelements essencials per al

creixement de la vinya.

L'ús de pissarres com a adob també tenia altres avantatges:

1. **Millora de la textura del sòl:** Les partícules fines de pissarra ajudaven a millorar la textura del sòl, fent-lo més permeable i airejat, cosa que afavoria el desenvolupament radicular de les vinyes.
2. **Aportació de minerals:** Les pissarres podien contenir minerals com el ferro, el potassi, el fòsfor i el calci, elements clau per al creixement de les plantes i la producció de raïm de qualitat.
3. **Neutralització de l'acidesa del sòl:** En alguns casos, les pissarres també podien ajudar a neutralitzar l'acidesa del sòl, creant un entorn més favorable per a la vinya.
4. **Sostenibilitat:** L'ús de materials locals per a adobar els camps era una pràctica sostenible, que reduïa la dependència d'adobs externs i químics, promovent una agricultura més respectuosa amb el medi ambient.

Aquesta pràctica també il·lustra la importància de la geologia local en l'agricultura històrica de Catalunya, on els recursos disponibles eren utilitzats de manera innovadora per a maximitzar la productivitat agrícola.

A final del XIX i principis del XX, la informació oral, diu que aquelles mines s'explotaven per treure'n colorants. A Cervelló hi havia una família (Olivella) que se'ls coneixia com "*els de cal Terra Negra*" perquè un avi s'havia dedicat durant algun temps a explotar-les.(Informació de Josep Llurba).

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

CAMPOS MASIP, Jaume; FOLCH MOLDES, Raimon; MONTSERRAT MAJÓ, Ignasi (2019). Cervelló Subterrani. Coves, avencs i mines de Cervelló. Ajuntament de Cervelló.

MARGALL, Meritxell; MIRALLES, Jordi. (2018) Diagnosi dels espais lliures - municipi de Cervelló. Informe tècnic. Barcelona: Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial SITXELL, Diputació de Barcelona.

